

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 7

C7PBD17C0T02

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Jméno a příjmení

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Časový limit pro řešení didaktického testu je **60 minut**. (Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami může být časový limit navýšen.)
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neudělují záporné body**.
- Odpovědi píšete do záznamového archu.**
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

- Odpovědi zaznamenávejte **modře nebo černě** písíci propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.**

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- U všech úloh/podúloh je **právě jedna odpověď správná**.
- Odpověď na úlohu/podúlohu zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

A B C D

4 ☐ ☐ ☒ ☐

- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvete pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačíte křížkem do nového pole.

A B C D

4 ☒ ☐ ☒ ☐

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědi a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi **píšete čitelně** do vyznačených bílých polí.

16

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědi rozlišujte **velká a malá písmena**.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.
- Za chybu se považuje i nesprávná či chybějící dílčí odpověď, počet chyb se promítá do celkového hodnocení úlohy.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

1 bod

1 Ve které z následujících vět není pravopisná chyba?

- A) Minulý rok ceny mléčných výrobků značně kolísaly.
- B) Všichni přítomní se rozplivali nad roztomilými koťaty.
- C) Na konci dojemného příběhu se i chlapci zalikali slzami.
- D) Od jeho nástupu do funkce ředitele uplynuly už tři měsíce.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–4

Básník? Říká jen třesky plesky
jak z obehnané, staré desky.

A píše verše plné rýmů,
o lásce, víně, o růži,
pak nemá krejcar k poslednímu,
když nemá, tak si vydluží.

Po stole píše, na ubrusy,
v kapse má spousty říkanek,
k práci mu stačí jen brk husí
a prst má věčně od kaněk.

No – **je** to zkrátka někdy bída,
písničky skládat do rytmu.
Pečený holub – rád ho jídá,
do pusy ještě nevlít mu.

Kovář – to zas je ovšem jiná,
slavná je už i kovadlina.

Básník si prstem rytmus ťuká
a pohrává si s hudbou slov,
však kovářova pádná ruka
perlíkem tluče do podkov.

Pracuje ukryt v pološeru,
podkovy hází do kádí.
Jiskry mu prší na zástěru,
jemu to vůbec nevadí.

Ta hudba ovšem usnout nedá,
dům otrásá **se** do krovu.
Kůň nohu trpělivě zvedá
a čeká na svou podkovu.

(J. Seifert, *Básník a jiná řemesla*, zkráceno)

1 bod

2 Které z následujících tvrzení nevyplývá z výchozího textu?

- A) Básník si občas půjčuje peníze.
- B) Ruka básníka nebývá zcela čistá.
- C) Zálibou básníka je poslech hudby.
- D) Básník nepotřebuje k psaní veršů papír.

1 bod

3 Ve které z následujících možností je mezi slovy stejný významový vztah jako ve dvojici slov *básník – verše*?

Všechny významové vztahy je nutné posuzovat v kontextu výchozího textu.

- A) kovář – kád'
- B) kovář – kůň
- C) kovář – zástěra
- D) kovář – podkova

max. 2 body

4 Slova **zvýrazněná** ve výchozím textu mohou být různými slovními druhy.

4.1 Napište smysluplnou větu o **třech** slovech, v níž slovo *je* bude jiným slovním druhem než ve výchozím textu. Slovo nesmí být použito jako vlastní jméno, např. *pan Je*. Tvar slova musí zůstat zachován.

4.2 Napište smysluplnou větu o **třech** slovech, v níž slovo *se* bude předložkou.

max. 4 body

5 Přiřadte k jednotlivým větám (5.1–5.4) možnost (A–F), která v odpovídajícím pořadí uvádí první a druhý větný člen **zvýrazněný** ve větě:

(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

5.1 Kamarádovi se **nedávno** svěřil s tajemstvím.

5.2 Až **nad ránem** dočetl román **o** čarodějově **učni**.

5.3 Matce mého **spolužáka** ukradli úplně nové **auto**.

5.4 Vyprávěl nám **o** svých **zkušenostech** z pobytu **v zahraničí**.

- A) přívlastek – předmět
- B) předmět – přívlastek
- C) předmět – příslovečné určení času
- D) příslovečné určení času – předmět
- E) přívlastek – příslovečné určení času
- F) příslovečné určení času – přívlastek

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 6–12

(1) V roce 1889 se členové Klubu českých turistů vypravili do Paříže na světovou výstavu. **Silný** dojem v nich zanechala 300 metrů vysoká Eiffelova věž. Při cestě domů se pořadatelé výpravy domluvili, že Praze dají pocítit stejnou závrať, jakou zažili sami.

(2) Na nejbližší schůzi se členové výboru rozhodli vystavět rozhlednu na pražském vrchu Petříně a do společné pokladny ihned vložili 1031 zlatých. Náklady na stavbu se však vyčísly na 32 000 zlatých. Aby odvážný projekt získal podporu české veřejnosti, vyšel v novinách krátce po schůzi vizionářský článek. Lidé ho četli s nadšením. Jeho autor popisoval Prahu jako moderní město s impozantní rozhlednou. Líčil lanovku, která lidi doveze na Petřín, a přislíbil, že rozhledna se otevře už za rok od prvního výkopu.

(3) Veřejnost byla představou **vlastní** rozhledny nadšena. Lidé začali na stavbu okamžitě přispívat a zanedlouho se podařilo shromáždit potřebnou částku. V polovině března 1891 byl učiněn první výkop a stavitelé začali bojovat s časem. Práce na stavbě trvaly pouhé čtyři měsíce, což byl vynikající výkon. Výsledek stál vskutku za to. Přestože Petřínská rozhledna měřila „jen“ 63,5 metru, jinak nad svou francouzskou konkurentkou vyhrávala. Například tehdejší obyčejné výtahy na Eiffelovce se s moderním výtahem na pražské rozhledně nedaly srovnat. Spolu s rozhlednou byla dokončena i lanová dráha.

(4) Rozhledna byla za účasti **předních** politiků slavnostně otevřena 20. srpna 1891. Ten den byl Petřín zahalen v **národních** barvách a na špičce rozhledny se skvěl červenobílý prapor. Vlál výše než prapor na špičce její pařížské sestry – o více než padesát metrů nad mořem. Sen českých turistů se naplnil.

(www.petrinska-rozhledna.cz, upraveno)

max. 2 body

6 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
6.1 Stavební práce na Petřínské rozhledně byly ukončeny v červenci 1891.	☐	☐
6.2 Eiffelova věž měla oproti Petřínské rozhledně více výtahů, které navíc byly daleko modernější.	☐	☐
6.3 V roce 1891 ležel vrchol Eiffelovy věže v menší nadmořské výšce než vrchol Petřínské rozhledny.	☐	☐
6.4 Poté, co vyšel článek v novinách, do společné pokladny přibýlo 32 000 zlatých potřebných na stavbu Petřínské rozhledny.	☐	☐

max. 3 body

7

7.1 Vypište ze třetího a čtvrtého odstavce výchozího textu dvě dvouslovná slovní spojení označující Eiffelovu věž.

7.2 Vypište ze třetího odstavce výchozího textu slovo, které má v textu význam *konat se po určitou dobu, probíhat*.

7.3 Vypište ze třetího odstavce výchozího textu synonymum slova *opravdu*.

max. 2 body

8 Rozhodněte o každé z následujících dvojic slov, zda je lze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma (A), nebo ne (N):

(První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

8.1 silný – pevný

8.2 vlastní – osobní

8.3 přední – význačný

8.4 národní – lidový

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

max. 3 body

9 Vypište z druhého odstavce výchozího textu tři slovesa nedokonavá.

Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

1 bod

10 Které z následujících tvrzení nevyplývá z výchozího textu?

- A) Stavitelé Petřínské rozhledny sváděli boj s časem.
- B) Stavitelé Petřínské rozhledny obstáli v boji s časem.
- C) Stavitelé Petřínské rozhledny podlehli v boji s časem.
- D) Stavitelé Petřínské rozhledny podstoupili boj s časem.

1 bod

11 Které z následujících tvrzení o souvětí podtrženém ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Souvětí obsahuje dvě vedlejší věty předmětné.
- B) Souvětí obsahuje dvě vedlejší věty přívlastkové.
- C) Souvětí obsahuje vedlejší větu předmětnou a vedlejší větu přívlastkovou.
- D) Souvětí neobsahuje ani vedlejší větu předmětnou, ani vedlejší větu přívlastkovou.

1 bod

12 Které z následujících slov neobsahuje předponu?

- A) výbor
- B) vysoká
- C) výsledek
- D) vynikající

1 bod

13 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

- A) Z našeho souseda se časem stal zapomětlivý stařík.
- B) Při pohledu na další vystavený obraz údivem oněměl.
- C) Z hloupého nedorozumění nakonec vznikla velká hádka.
- D) Při studiu na jazykové škole začal soukromě učit angličtinu.

14 Seřadte jednotlivé části textu (A–F) za sebou tak, aby na sebe navazovaly.

- A) Přesto nebyl dosud nikým spatřen, natožpak popsán. Kdo je ten tajemný škůdce? LICHŮŽROUT.
- B) „Klid, prosím, dočkáte se,“ utišil je profesor. „Budu tedy raději hovořit spatra.“ Zavřel knihu a začal vyprávět.
- C) Profesor vystoupil na pódium, otevřel knihu a začal číst: „Po staletí tento tvor sužuje lidstvo.“
- D) Sál tomu odvážnému hlasu přizvukoval. Profesor byl otřesen. Teď už bylo jasné, že netrpělivost akademiků hrozila výbuchem.
- E) Tomuto jménu dávám přednost před výrazem ponožkožrout, který...“ „Chceme je vidět! Chceme je vidět!“ přerušili ho skandováním vědci.
- F) „První lichůžrout, s nímž jsem se osobně setkal, se jmenoval Tulamor. Jeho otec býval mafiánským bossem a své ponožkové impérium měl na půdě mé vily.“ „Tak dost,“ zvolal někdo z pléna. „Nejsme tu pro legraci!“

(P. Šrut, Lichožrouti, upraveno)

14.1 _____

14.2

14.3

14.4

14.5 _____

14.6

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 15

Když se ve výlohách oběvily vánoční ozdoby a obchodníci zaútočili na nevinné oběti svými reklamami, dal jsem si předsevzetí, že letos všechny ohromím. Své nejdražší chci vždy překvapit něčím neotřelým. Nechci, aby dárky ode mě schovali do krabice, protože se jim sice nelíbí, ale z úcty ke mně se jich nechtějí zbavit.

Mít úžasný nápad je samozřejmě to nejdůležitější. Při honbě za vysněným dárkem ale člověk musí vyvinout náramně velké úsilí. Když jsem si představil stovky lidí, kteří střetně pobíhají po obchodech, šli na mě mdloby. Proto jsem brzy dospěl k závěru, že letos vše nakoupím přes internet. Nezbyvá mi než doufat, že všechny dárky dorazí včas.

(CZVV)

max. 4 body

15 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou. Slovo *internet* je zapsáno správně. Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 16–18

Létající ryby ve skutečnosti nelétají, ploutve používají k plachtění vzduchem. Tuto techniku si osvojily, aby unikly před predátory. Ve vzduchu však létající ryby nezůstávají dlouho. Potřebují dýchat, proto se vracejí do vody.

Než vzlétne, začne ryba velmi rychle plavat. Během plavání složí ploutve k tělu, rychle rozkmitá ocas, pak nasměruje tělo nahoru, proletí vodní hladinou až do výšky 6 metrů, roztáhne ploutve a plachtí. Pak spadne zpět na hladinu, ve vodě opět rozkmitá ocas a může provést další skok. Při jednom letu může létající ryba překonat vzdálenost až 200 metrů, dosáhnout rychlosti až 70 km/h a ve vzduchu se může udržet po dobu až 45 sekund. Spojením několika letů po sobě ryba uletí vzduchem až 400 metrů.

Poznatky o létajících rybách inspirovaly vědce. Mechanici chtějí vytvořit letoun s podobnými vlastnostmi, jako mají tito živočichové.

(Už víš proč? 2/2015, upraveno)

1 bod

16 Které z následujících tvrzení jednoznačně vyplývá z výchozího textu?

- A) Do výšky 6 metrů létající ryby vzlétnou za 45 sekund.
- B) Létající ryby jsou schopny maximálně dvou letů za sebou.
- C) Létající ryby ve vzduchu urazí za 60 minut vzdálenost 70 kilometrů.
- D) Při jednom letu se létající ryby udrží ve vzduchu méně než jednu minutu.

1 bod

17 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

- A) Ve slově *ploutev* končí obě slabiky souhláskou.
- B) Ve slově *ploutev* se vyskytují tři obojetné souhlásky.
- C) Slovo *ploutev* je ve všech pádech množného čísla dvouslabičné.
- D) Slovo *ploutev* má v každém pádě jednotného čísla jinou koncovku.

max. 2 body

18 Každou z vět zvýrazněných v následujících souvětích upravte tak, aby ze souvětí vznikla věta jednoduchá. Význam textu musí zůstat zachován. Vzniklá věta musí být gramaticky správně.

18.1 **Než vzlétne**, začne ryba velmi rychle plavat.

18.2 Tuto techniku si osvojily, **aby unikly před predátory**.

max. 2 body

19 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
19.1 Nezbitnou pomůckou při práci s kyselinami jsou ochranné brýle.	☐	☐
19.2 Za polední výhně se zajíci skryli na stinná místa v lesích a na mezích.	☐	☐
19.3 Zfilmované osudy naší nejznámější herečky jsme shlédli s nadšením.	☐	☐
19.4 Během namáhavého výslapu jsem si na strmém srázu poranil kolenní kloub.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 20–25

(1) „Au!“ kňučel jsem a držel si hlavu. Máma totiž do noci uklízela. Taky mi v pokoji napastovala linoleum a po něm koberec krásně jezdí.
 „Co se děje?“ volala z kuchyně máma.
 „Počítám hvězdičky“, řekl jsem. Máma si asi myslela, že jsem se zbláznil, protože se na mě s vařečkou v ruce přišla kouknout.
 „To kvůli tý napastovaný podlaze“, mrmlal jsem.
Máma odvětila, že mě nenechá žít v chlívků, i když by se mi to asi zamlouvalo.
 Načež se ozvalo syčení a zápach a mámě uteklo mléko.
 (2) „To je tvoje vina!“ vykřikla a rozzlobeně utírala zašpiněnou plotnu.
 Pak otevřela okno, ale neuvědomila si, že na okně má maso, a jak to okno otevírala, krev z toho syrového masa se jí obtiskla na zástěru, já se toho lekl a strašně jsem zařval, což zase vylekalo mámu, a jak sebou prudce trhla, talíř s masem letěl do dvora.
 „Boříku!“ Znělo to, jako kdyby měla strašně velký zuby.
 „Právě jsme na vlastní oči viděli létající talíř“, chtěl jsem situaci zachránit humorem.
 (3) Jenže máma mou snahu o zažehnutí hádky neocenila, nýbrž mě chtěla majznout vařečkou. Já to ale předpokládal, a tak jsem rychle uhnul. Hrneček na stole ovšem ne. Prchl jsem do koupelny a zamkl se.
 „Okamžitě vylez, ať tě můžu seřezat!“ lákala mě. „Jestli do tří nevylezeš, tak uvidíš!“
 „Já bych odemkl“, zkoušel jsem to diplomaticky, „ale ty bys mi nařezala. A vůbec, proč mám být bitej? Komu uteklo mléko? Kdo shodil talíř? Kdo rozbil hrneček?“
 Za dveřmi koupelny jsem slyšel lapání po dechu.
 (4) „A proč mi asi uteklo? Proč jsem shodila talíř? Proč jsem rozbila hrneček?“
 „Ale to je přece jasný! Je pátek třináctého!“

(V. Steklač, Pekelná třída, upraveno)

max. 2 body

20 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N):

	A	N
20.1 Máma přišla za Boříkem do pokoje proto, aby mu nařezala.	☐	☐
20.2 Bořík se snažil zklidnit celou situaci tím, že mámě řekl anekdotu.	☐	☐
20.3 Bořík se uhodil do hlavy, když upadl na koberci přilepeném k linoleu.	☐	☐
20.4 Pohled na zástěru umazanou od krve vylekal nejen Boříka, ale i jeho mámu.	☐	☐

max. 2 body

21

21.1 Napište dvouslabičné podstatné jméno, které je příbuzné se slovem *zachránit* a zároveň se skloňuje podle vzoru *stroj*.

21.2 Vypište ze třetí části výchozího textu všechna podstatná jména rodu středního, která se skloňují podle vzoru *stavení*.

Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

C7PBD17COTPJH

max. 2 body

22 Rozhodněte o každém z následujících úseků výchozího textu, zda se v něm vyskytuje slovo citově zabarvené (A), nebo ne (N):

- 22.1 tak jsem rychle uhnul
22.2 zkoušel jsem to diplomaticky
22.3 mě chtěla majznout vařečkou
22.4 rozzlobeně utírala zašpiněnou plotnu

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

1 bod

23 Které z následujících tvrzení o úseku zvýrazněném ve výchozím textu je pravdivé?

- A) V úseku se vyskytuje přímá řeč, v níž se Bořík obrací na svou matku.
B) V úseku se vyskytuje nepřímá řeč, v níž se Bořík obrací na svou matku.
C) V úseku se vyskytuje přímá řeč, v níž se Boříkova matka obrací na svého syna.
D) V úseku se vyskytuje nepřímá řeč, v níž se Boříkova matka obrací na svého syna.

1 bod

24 Která z následujících možností odpovídá situaci popsané ve třetí části výchozího textu?

- A) Boříkovi teče do bot.
B) Bořík si sype popel na hlavu.
C) Bořík na sobě nechá dříví štípat.
D) Boříkovi nasadila máma brouka do hlavy.

1 bod

25 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je přímo vyjádřen rozkaz?

- A) To je tvoje vina!
B) Ale to je přece jasný!
C) Jestli do tří nevylezeš, tak uvidíš!
D) Okamžitě vylez, ať tě můžu seřezat!

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 26

V zámecké zahradě jsme viděli páv* a pozorné oči našich synů postřehl*, že nad jezírkem krouží dokonce čáp*.

(CZVV)

1 bod

26 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit i/y tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou i/y uvedena v odpovídajícím pořadí?

- A) i – y – i
B) i – i – y
C) y – y – i
D) y – i – y

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 27

Slovosled v češtině se řídí především tím, které informace považujeme ve sdělení za důležité, nové, z kontextu neznámé. Ty se nazývají jádro výpovědi a klademe je na konec věty. Jádro výpovědi si můžeme představit i jako odpověď na myšlenou otázku.

Příklady:

1. *Kam půjdeš zítra? Zítra půjdu do kina.*
2. ****** Nový počítač mi včera přivezl bratr.*

(CZVV)

1 bod

27 Která z následujících otázek patří na vynechané místo (***) ve výchozím textu?**

- A) Co ti včera přivezl bratr?
- B) Kdo ti včera přivezl nový počítač?
- C) Kdy ti bratr přivezl nový počítač?
- D) Komu včera bratr přivezl nový počítač?

max. 3 body

28 Přiřadte k jednotlivým ukázkám (28.1–28.3) typ textu (A–E), který danou ukázkou nejlépe vystihuje:

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

28.1 Za branou přebrodil Arlanzón a u té řeky
od města nedaleko našel písčité břehy,
tam rozbil stan a odstrojil koně a mezky.

28.2 U řek mám večer vlažný rád,
u řek, kde plno mušlí leží,
kde zvolna z řeky vstává chlad
a bílá pěna z dálky sněží.

28.3 HELENA: Harry, mě nikdy nepřešla úzkost, ale vy jste nikdy nezapochybovali.
Ani když se všechno hatilo.

DOMIN: Co se hatilo?

HELENA: Vaše plány, Harry. Když se třeba dělníci bouřili proti Robotům
a rozbíjeli je.

(Vzhledem k povaze úlohy nejsou zdroje výchozích textů uvedeny.)

- A) lyrická próza
- B) lyrická poezie
- C) epická poezie
- D) veršované drama
- E) neveršované drama

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.

C7PBBL7COTPJ